

Suunnittelijoiden ja työnjohdon pätevyyden toteaminen

(Laki rakentamisen suunnittelu- tai työnjohtotehtävissä toimivien
pätevyyden osoittamisesta)

- katsaus uuden lain mukaiseen menettelyyn

LVI -päivät

Torstai 26.10.2023 kello 10.25 - 10.45

Hotelli Rosendahl, Pyynikintie13 Tampere

Pekka Virkamäki

Lainsäädäntöneuvos, ympäristöministeriö

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Miksi uusi menettely

- Nykyisin pätevyys periaatteessa todetaan joka tehtävään erikseen rakennusvalvonnalle esitetyillä todistuksilla koulutuksesta ja kokemuksesta
- Hankkeeseen ryhtyvällä ei ole lopullista varmuutta kelpaako esitetty suunnittelija tai työnjohtaja tehtävään
- Uusi järjestelmä antaa henkilölle varmmuden, että hänet hyväksytään tiettyyn tehtävään ja tiettyyn todettuun vaatavuudstasoon.
 - Henkilö voi markkinoida itseään
 - Kouluttautumalla ja työskentelyllä voi pätevöityä uuteen tasoon tai tehtäväkokonaisuuteen
 - Myös yritys voi markkinoida itseään pätevällä henkilöstöllään

Taustalait

- Rakentamislaki 7 Luku
 - Suunnittelijan/työnjohtajan on osoitettava pätevyytensä ”ympäristöministeriön valtuuttaman toimijan antamalla todistuksella” (RakL83 § 3 mom.suunnittelijat ja 87 § 2 mom.työnjohto)
 - Rakennusvalvonnan on tarkistettava onko suunnittelijalla/vastaavalla tai erityisalan työnjohtajalla ”todistuksella osoitettu pätevyys kyseiseen tehtävään” RakL 85 § ja 89 §
 - ”Tosiasialliset voimavarat” tai ”kahden edeltävän vuoden aikana osoitettu kyvyttömyys”
 - Rava voi kysyä selvitystä voimavaroista henkilöltä tai toiselta ravalta
 - Siirtymäsäännökset
- Ammattipätevyyslaki (1384/2015) (Direktiivi ammattipätevyyksien tunnustamisesta (36/2005/EY)
 - Suhteellisuusasetus 376/2020 Valtioneuvoston asetus ammatteja koskevan sääntelyn hyväksymistä edeltävästä suhteellisuusarvioinnista. Säännelty ammatti. (Rakentamislaki)
 - ”Oikeudesta harjoittaa ammattia toisessa maassa hankitun ammattipätevyyden nojalla päättä sama taho, joka myöntää oikeuden ... Suomessa suoritettun tutkinnon tai koulutuksen perusteella” (4 §)

Rakentamislain säännökset pätevyydet

- Vaativuusluokat
 - Poikkeuksellisen vaativa, erittäin vaativa, vaativa, tavanomainen ja vähäinen
- Rakennusvalvonta määrittelee tehtävän vaativuusluokan RakL 82 §:n (suunnittelutehtävät) ja RakL 86 §:n (rakennustyön johtotehtävät) kriteerien perusteella
 - Ympäristöministeriön voi antaa tarkempia säännöksiä vaativuusluokan määräytymisestä asetuksella
- Vaadittava koulutus ja kokemus on määritelty vaativuusluokittain RakL 83 §(suunnittelijat) ja 87 § (työnjohto)
- Rakennusvalvonnan on tarkistettava onko kyseisellä suunnittelijalla (RakL 85 §) tai työjohdolla (RakL 89 §) **todistuksella osoitettu** pätevyys kyseisen tehtävään
 - Rakennusvalvonta voi ottaa huomioon rakennushankkeen erityispiirteet arvioidessaan kelpoisuutta
- Siirtymäsäännös

Ympäristöministeriö

- Valtuuttaminen
 - Ympäristöministeriö voi valtuuttaa hakemuksesta Suomessa rekisteröidyn yrityksen tai yhteisön myöntämään luonnolliselle henkilölle rakentamislaisissa tarkoitettuja todistuksia pätevyydestä rakentamisessa.
 - FISE Oy on käynnistänyt hakemuksen valmistelun. Keväällä kaksi muuta organisaatiota teki kysymyksiä. Maksimissaan valtuutettuja voi olla samanaikaisesti arviolta 5-6.
- Valvonta
 - Valtuutetun toimielimen toimintaa valvoo ympäristöministeriö.
 - Varoitus, toiminnan keskeyttäminen, valtuutuksen peruuttaminen
- **Ulkomaisten rakentamisen tutkintojen vastaavuus**
 - Perustana rakentamislain todistusvaatimus pätevyyden osoittamiseksi (säännelty ammatti , Ammattipätevyyslaki 4 §)
 - Ympäristöministeriö valtuuttaa toimielimen antamaan 1 momentissa tarkoitetun todistuksen ulkomaisen tutkinnon vastaavuudesta osana pätevyystodistuksen myöntämistä. (n 100 tapausta vuosittain, Opetushallituksen tieto)

Pätevyyslaki.

Valtuutettu toimija/toimielin

- Valtuutetulla toimielimellä tulee olla
 - koulutukseltaan ja kokemukseltaan pätevä henkilökunta hakemaltaan suunnittelualalta tai pätevyys työnjohtotehtävän alta;
 - tekniset, hallinnolliset ja taloudelliset edellytykset tehtävän hoitamiseen;
 - laatujärjestelmä, jolla voidaan varmistaa todistuksen valmistelun ja myöntämisen perusteiden hyvän hallinnon ja hallinnon yleissäännösten mukaisuus..
- Hakijan on esitettävä tiedot
 - riippumattomuudestaan; tehtävän hoitamiseen tarvittavasta henkilöstöstä ja heidän pätevyydestään; päätöksentekomenettelystä; taloudellisista edellytyksistä; rekisterin ylläpidosta; voimassa olevasta vastuuvakuutuksesta tai siihen rinnastettavasta järjestelystä.
- Toimielimen on pidettävä rekisteriä myöntämistään voimassa olevista pätevyystodistuksista.
 - Toimielin toimii rekisterinpitäjänä 1 momentissa tarkoitetun rekisterin osalta.
 - Rekisteri sisältää seuraavat tiedot:
 - todistuksensaajan nimi ja kotipaikka; todistuksen myöntämisajankohta ja voimassaolo; myönnetyn pätevyyden pätevyysala ja pätevyystaso; pätevyystodistuksen myöntäjä; rakentamislain 83 §:n ja 87 §:n nojalla kunnan rakennusvalvontaviranomaisen lainvoimaisella päätöksellä antaman rajoituspäätöksen tunnistetiedot ja rajoituksen voimassaolo.
 - Rajoitustieto voidaan ottaa huomioon RakL 85 § (suunnittelijat) ja 89 §:n(työnjohto) harkinnassa riippuen sen sisällöstä
- Rekisterinpidossa noudatetaan julkisen rekisterin pidon säännöksiä

Luonnollinen henkilö todistuksen saaja

- Hakemus

- Henkilön on haettava todistusta ympäristöministeriön valtuuttamalta toimielimeltä, jos hän aikoo toimia suunnittelijana tai työnjohtaja rakentamislain mukaisessa hankkeessa, johon pätevyyden osoittamiseen vaaditaan todistus.
- Pätevyystodistus on toimielimen myöntämä rakennusvalvonnalle annettava riittävä selvitys rakentamislainsäädännössä määritellyistä suunnittelijoiden ja työnjohtajien pätevyyksistä, jotka edellyttävät todistusta.

- Rekisterin ja pätevyystodistuksen sisältö

- Rekisteriä pitää ympäristöministeriön valtuuttama toimielin
 - Myöhemmin mahdollisesti RYTJ
- Todistuksen myöntäjän tunnistetiedot; Päätöstiedot; Pätevyydenhaltijan nimi ja kotipaikka; Tiedot tutkinnosta ja sen vaativuusluokasta; Osaamisalat ja vaativuusluokat; Todistuksen voimassaolo, 85 §:n tai 89 §:n rajoitustiedot .
 - Rekisteri ei sisällä tietoja vireillä olevista hankkeista
- Lisäksi pätevyystodistuksen liitteenä on pätevyyden myöntämisen perusteena olevat tarkemmat tiedot tutkinnosta, muusta koulutuksesta sekä eriteltyt tiedot kokemuksesta.
- Ympäristöministeriö voi antaa tarkemmat ohjeet todistuksen muodosta ja sisällöstä.

Voimassaolo, maksut, muutoksenhaku,

• Voimassaolo

- Pätevyytodistus voidaan myöntää enintään seitsemäksi vuodeksi.
- Pätevyytodistus lakkaa ilman eri toimenpiteitä sille määritellyn voimassaoloajan kuluttua, ellei sitä ennen määräajan päättymistä tehdystä hakemuksesta uusita.
- Pätevyytodistus voidaan peruuttaa, jos se perustuu olennaisesti vääriin selvityksiin.
 - Toimielin peruuttaa

• Maksut

- Toimielimellä on oikeus periä pätevyyttä koskevista päätöksistä ja todistuksista maksuja, jotka kattavat toiminnasta aiheutuvat kulut.
- Ympäristöministeriön asetuksella säädetään tarkemmin maksujen perusteista.

• Muutoksenhaku

- Tässä laissa tarkoitettuun toimielimen päätökseen saa vaatia oikaisua. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa (434/2003).
- Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019)
- Toiminnan keskeyttämistä tai valtuutuksen peruuttamista koskevaa päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta

Siirtymäsäännökset

Rakentamislain siirtymäsäännös. Rakennusvalvonnan toteama henkilön pätevyys pysyy kyseisessä rakennusvalvonnassa yleisenä pätevyytenä kyseisellä pätevyysalalla ja pätevyysluokalla.

- Myös oikeus toimia

Pätevyyslain siirtymäsäännökset

Ympäristöministeriö voi hyväksyä viranomaisen, yrityksen tai yhteisön ennen tämän lain voimaantuloa myöntämät pätevyydet tämän lain mukaisiksi pätevyyksiksi joko kokonaan tai osittain enintään viiden vuoden ajaksi tämän lain voimaantulosta.

- Voidaan tehdä myös ”nippuna”
- Ympäristöministeriö voi ennen tämän lain voimaantuloa tehdä päätöksen toimielimen valtuuttamisesta myöntämään rakentamislaisissa tarkoitettuja todistuksia pätevyydestä rakentamisessa. Tässä laissa tarkoitettuja todistuksia ei voida kuitenkaan myöntää ennen rakentamislain ja tämän lain voimaantuloa.

Tilanne tällä hetkellä

- Voimaan 1.1.2025
- Asetus pätevyysvaatimuksista päivittäminen
 - Valmistelussa voimaan ehkä kesällä 2024
- Ympäristöministeriön päätös pätevyyden toteamislain siirtymäsäännöksen osalta valmistelussa
 - Mitkä nykyiset todetut pätevyydet hyväksytään siirtymäkaudeksi ilman uuden järjestelmän mukaista todistusta

Kiitos

Pekka.virkamaki@gov.fi

+358 50 3005605

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the
Environment